

OKTOBER 1996

Allt flyter på med god fart. B1 a startar tillverkning av köksinredningen på en liten snickerifabrik i Nykvarn. Skåpen tillverkas för hand av massivt virke – inget "prefab" eller fanér här, inte. Ritningarna på köksinredningen blir klara, arkitekten Ulrika och husfru Antoinette har fått balansera mellan de antikvariska kraven och behovet av ett väl fungerande och trivsamt cafékök.

NOVEMBER 1996

Under hela hösten har huset visats för allmänheten en timme varje fredag och lördag. Förvånansvärt många kommer och tittar. Många nyttiga kontakter knyts, besökare skänker både pengar och föremål

JANUARI 1997

Arbetet med det utvändiga trapphuset startar. Utvändigt trapphus fanns inte då huset revs, utan är en eftergift åt den moderna tidens krav på kommunikation, toaletter, personalutrymmen och evakueringsmöjligheter.

Glas till trapphus och övriga fönster specialimporteras från Tjeckien, där det ännu går att få tag på hantverksmässigt tillverkat, lite knöligt och vågigt planglas.

På Bukowski ropas en gedigen dörr in, den ska tjäna som ytterdörr på det nya trapphuset.

FEBRUARI 1997

Det är nu klart att Jan Granberg, Bengt Linderholm och de duktiga hantverkarna från förra året får fortsätta även under våren.

Snickarna tillverkar och sätter på plats alla invändiga snickeridetaler som dörr- och fönsterfoder, lister och panel – allt kopierat efter rester funna i huset.

Arkitekten Ulrika arbetar med inredning och färgsättning. I undervåningen blir det limfärgsmålade väggar, i övervåningen – sannolikt tillkommen senare – blir det "moderniteter" som tapeter.

Även köksinredningen är nu på plats och förhoppningen är att hela bottenvåningen blir klar till sommaren. I mars flyttar husfru Antoinette in och redan 1 april hoppas hon kunna välkomna de första gästerna till Wendela Hebbes hus!

Lotti Walther

WENDELAS OCH SIGNES MÖBLER OCH TAVLOR TILL HUSET

Efter Signe Hebbes död 1925 överlämnades en del av hennes kvarlåtenskap till Statens Musiksamlingar. Wendelas Vänner har, genom ett depositionsavtal, fått förtroendet att disponera dessa föremål. En del av övervåningen i Wendela Hebbes hus kommer således att kunna möbleras med möbler och tavlor som funnits i Hebbarnas egna bostäder.

Per Eric Mattsson

Undre bilden:

Inga Lewenhaupt mäter Signes och Wendelas bord

för att se var det passar bäst. Övre bilden: Oljeporträtt av Signe av A Lehusen.

ETT GANSKA KOSTSAMT ...

I brist på interiörbeskrivningar från Snäckviken finns dock lite information från hemmet vid Sturegatan 24 i Stockholm.

I en av sångerskan Anna Norries böcker kan vi läsa: "... ljusa tapeter, ... enkla vardagliga björkmöbler, klädda med ljus, blommig kretong, vita gardiner för fönstren, renskurade golv, hårda, raka soffor." Andra källor uppger enrisbeströdda skurgolv, hemvävda gångmattor, piano, stort matsalsbord och vän- och elevporträtt på väggarna. Signe Hebbe berättar dessutom i sin minnesbok om att Adelaide Lehusen målat björklöv, nyponblommor och svarlor på kakelugnen i Wendelas rum.

De originella Hebbarna tycks inte ha haft

råd att tapetsera om undervåningen utan istället satt upp konstnärsvännernas målningar, kostymteckningar, brev, telegram m m åtminstone i något rum. Tyvärr hann detta inte räddas vid nedmonteringen. Antagligen fanns rester under de då existerande tapeterna.

Vintern 1909-10 bodde Signe Hebbe på Högbergsgatan 1 i Södertälje. I ett brev och skrev hon den 25 februari att hon inte mer ville återse Snäckviken eftersom det nu var "alldeles sköfladt". Troligen menade hon huvudsakligen trädgården och skogen omkring – det som varit Wendelas verkliga hjärteangelägenhet.

Inga Lewenhaupt

Föreningen Wendelas Vänner ÅRSMÖTE

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1996

Styrelsen för Föreningen Wendelas Vänner får härmed avge berättelse för år 1996, föreningens fjortonde verksamhetsår.

MEDLEMSANTAL

Vid årets utgång hade föreningen 483 medlemmar, en ökning med 184 från 299. Av dessa är 24 (förra året 12) ständiga medlemmar och tre hedersmedlemmar. Medlemsregistret har skötts av Kerstin Holmerin, som också svarat för medlemsutskicken.

ÅRSMÖTET

Årsmötet hölls den 13 mars på Operahögskolan i Stockholm i närvaro av ett 70-tal medlemmar. Till ny ordförande i föreningen valdes Per Eric Mattsson. Tidigare ordföranden Inga Lewenhaupt valdes till hedersordförande. Titti Almskoug Eriksson, Caisa Ekstrand, Ami Lönnroth och Lotti Walther omvaldes till ledamöter för två år. Övriga ledamöter har varit Signe Andersson, Ulrika Bergström, Kerstin Holmerin, Ulrika Nyström och Erik Sundin, vars mandattid utgår 1997. Gunnar Olsson och Gunilla Thörn omvaldes som ordinarie revisorer med Kerstin Linder som suppleant. I valberedningen omvaldes Elisabet Sjöberg, sammankallande, Inga Lindblad och Kerstin Klein.

Före årsmötet presenterades Operahögskolan och två förstaårselever – Jesper Taube och Madelaine Wibom – sjöng stycken av Mozart och Gounod.

STYRELSEMÖTEN

Styrelsen konstituerade sig enligt följande: sekreterare Titti Almskoug Eriksson, kassör Kerstin Holmerin. Styrelsen har sammanträtt sex gånger (5/2, 11/4, 21/5, 22/8, 17/10, 3/12) varav tre gånger i Wendela Hebbes Hus. Som hedersledamot har även Anne-Sophie Eckerbom deltagit i flertalet styrelsemöten.

ÅTERUPPFÖRANDET AV WENDELA HEBBES HUS.

Arbetena med återuppförandet har pågått kontinuerligt under året efter i stort sett samma uppläggning som föregående år. I februari inleddes en ny 20 veckors utbildningsetapp. Efter ett anbudsförfarande av Arbetsförmedlingen erhöll Morgondagens Minnen (Jan Granberg) instruktionsansvaret efter Ebbalunds Hantverksskola. Efter denna period har arbetet fortskridit som ALU-projekt under Jan Granbergs och Bengt Linderholms ledning. Under hösten har 5-8 arbetare varit sysselsatta med golvläggning och allehanda inredningsarbeten. Elever vid Västergårdsgymnasiet har gjort delar av trapphuset. På initiativ av föreningen har Ing 1 utan kostnad för föreningen schaktat av parkområdet till rätt nivå. I januari 1997 startade en ny 4-månaders ALU-period för färdigställande av huset.

Målarfärgen har sponsrats av Södertälje Färghandel och Kulturhantverkarna i Stockholm.

Från föreningen har Ulrika Bergström, Per Eric Mattsson och Erik Sundin deltagit i byggmöten och andra möten kring byggprojektet. Erik Sundin har dokumenterat byggprocessen på video.

Datum och tid:

Onsdagen 16 april 1997,
klockan 19.00

Plats:

Wendela Hebbes hus

Program:

Ami Lönnroth och Per Eric Mattsson berättar om sin nyutkomna bok: *Tidningskungen Lars Johan Hierta – den förste moderne svensken*.

Mat och Dryck:

Som vanligt blir det tillfälle att få sig något till livs mellan program och årsmötesförhandlingar.

Anmälan:

Anmälan senast 10 april till vår husfru:

Antoinette Mezher,
telefon 550 866 75

Idégruppen (Ami Lönnroth, sammankallande, Ulrika Bergström, Monica Boëthius, Topsy Bondeson, Kerstin Dederling, Hedvig Hedqvist, Inga Lewenhaupt och Vicky Schultz) har haft två sammanträden under verksamhetsåret. Idégruppen har diskuterat utformningen och den framtida verksamheten i huset. I stora drag innebär deras förslag, som vunnit anklag i styrelsen, att bottenvåningens väggar målas i neutral färg med möjlighet till enklare utställningar (fotomontage m m). Bottenvåningen blir öppen på vardagar med kaffeservering och enklare lunchservering. Övervåningen möbleras tidsenlig med utrymme för forskning och masterclasses.

DEPOSITION FRÅN MUSIKMUSEET

Föreningen har tecknat ett depositionsavtal med Statens Musiksamlingar innebärande att ett antal möbler, tavlor och andra föremål ur museets Hebbesamling deponeras i Wendela Hebbes hus. Denna deposition kommer att utgöra stommen i övervåningens möblering.

AVTAL OM SERVERING I HUSET

Med Antoinette Mezher (Tre systrar) har tecknats ett femårigt avtal innebärande att hon svarar för den servering, som blir aktuell i huset (kaffe- och enklare lunchservering på vardagar samt mathållning för slutna sällskap på övriga tider). Dessutom svarar hon för värdinneskapet i huset. Överenskommelsen innebär också ett ekonomiskt åtagande från Antoinette Mezher sida.

PROGRAMVERKSAMHET

Den 17 april deltog Ulrika Bergström i en kulturvårdskonferens med visning av Wendela Hebbes Hus.

Den 9 juni hölls öppet hus på byggplatsen och lockade 4-500 besökare. Göran Gelotte berättade om husets historia och Bengt Andrén om planerna för Marenområdet. Därutöver medverkade flertalet styrelseledamöter. Länstidningen hade sponsrat annons om evenemanget.

Den 19 juli avslutades en byggnadsetapp med enkel förtäring på byggplatsen.

Den 24-27 oktober deltog föreningen i Bok- & Biblioteksmässan i Göteborg. Deltagandet hade sponsrats av Aftonbladet, Wahlström & Widstrand, Stiftelsen Lars Hiertas Minne och Morgondagens Minnen. Montern sköttes av Inga Lewenhaupt, Per Eric Mattsson, Ami Lönnroth och Kerstin Holmerin från styrelsen samt av medlemmarna Berit Akwei och Valdemar Lönnroth. Deltagandet gav föreningen ett netto på 6-7 tkr samt en del uppmärksamhet bland annat i TV och radio.

Den 8 november på Wendelas namnsdag hölls medlemsmöte i Wendela Hebbes hus med ett 50-tal deltagare. Per Westerberg, doktorand i filmvetenskap, berättade om Wendelas och Lars Hiertas barnbarnsbarn Hampe Faustman och visade glimtar ur hans filmer på video. Hampe Faustmans vän Georg Fant medverkade med inlägg.

Den 13 december ordnade Morgondagens Minnen jullunch för arbetarna, som erhöll boken Tidningskungen Lars Johan Hierta – den förste moderne svensken i julgåva från föreningen.

WENDELAVISAN

Föreningens nya medlemstidning har utkommit med tre nummer, varav ett dubbelnummer. Tidningen har väckt positiv uppmärksamhet och sålts även utanför medlemskretsen.

DELS

Föreningen har varit medlem av DELS – De Litterära Sällskapens samarbetsnämnd. Inga Lewenhaupt har varit föreningens representant i DELS' styrelse. På DELS's höstmöte den 9 november föreläste Inga Lewenhaupt under rubriken: *Wendela och Signe Hebbe – moderna då, moderna nu*. Ulrika Bergström svarade på husfrågor. Den 26 oktober medverkade Inga Lewenhaupt och Ulrika Bergström i DELS' heldagsseminarium om diktarboningar.

KÖP!

Köp följande böcker genom Wendelas vänner. Sätt in pengarna på Pg 985920-8. Du tjänar mellan 50-100:- jämfört med bokhandelspriset! 25 kronor tillkommer för porto!

TIDNINGSKUNGEN LARS JOHAN HIERTA – DEN FÖRSTE MODERNE SVENSKEN Ami Lönnroth och Per Erik Mattsson

"... en välkommen bok, baserad på noggranna studier, och en lyckad kombination av Ami Lönnroths journalistik och hennes makes insikter i ekonomi."

Gunnar Fredriksson
f d chefredaktör, Aftonbladet

"Sammantaget ger boken en god bild av Hiertas stora betydelse för det moderna samhällets framväxt."

Ted W Lundström,
Bibliotekstjänst

MEDELS-
PRIS

285:-

LITTERÄRA SÄLLSKAP I SVERIGE

Britt Dahlström
200:-

SIGNE HEBBE – SKÅDE- SPELERSKA, OPERA- SÅNGERSKA, PEDAGOG Inga Lewenhaupt 150:-

MASKROSBARN Ami Lönnroth 100:-

WENDELAVISAN

Nr 1 och 2

30:-

Nr 3 (Signe Hebbe-special)

40:-

WENDELANÅLEN

Dekorativ "pin" att fästa på slaget.

20:-

WENDELAS VÄNNER PÅ BOK- MÄSSAN I GÖTEBORG

Den 24-27 oktober förra året var det bok- och biblioteksmässa i Göteborg. Som vi tidigare skrivit i Avisan presenterade sig en lång rad litterära sällskap – bl a Wendelas vänner.

På översta bilden berättar Ami Lönnroth om Wendela för mässgeneralen Bertil Falck och hans hustru på besök i montern. Därunder köper Gävlebon och förre riksdagsmannen Hans Lindblad en bok av Inga Lewenhaupt. På undre bilden har författaren och publicisten Bertil Torekull hittat sin tidigare kollega på Svenska Dagbladet – Ami.

ÖVRIG VERKSAMHET

Liksom tidigare år har enskilda styrelseledamöter på olika sätt bidragit till att sprida kunskap om föreningens verksamhet genom medverkan i olika föreningsarrangemang. Ofta har utlovat arvode ersatts med bidrag till föreningen.

ARKIVLOKAL

Telgebostäder har upplåtit en arkivlokal i Hovsjö till föreningen.

VISNINGAR och REPORTAGE

Under sommaren och hösten har ett antal visningar ägt rum i Wendela Hebbes Hus. Några hundra personer har sammanlagt deltagit i dessa. Erik Sundin har ansvarat för visningarna.

Föreningens verksamhet har fortsatt att intressera massmedia med flera reportage i tidningar och i radio- och TV-inslag.

BIDRAG OCH GÅVOR

Årets bidrag uppgår till sammanlagt kronor 320 599:– (inkl. bidrag till fonderna). De större bidragen har varit Boverket (kronor 200 000:– utgörande sista delen i utlovade kronor 500 000:–) och Länsstyrelsen i Stockholms län med kronor 25 000:–. Föreningen har fått bok- och andra gåvor av Maja Olander, Erik Silas Lindqvist, Kaj Söderhjelm, Margit Martelius och Agneta Hebbe. Styrelsen tackar varmt för alla bidrag och gåvor.

ANNE SOPHIE ECKERBOMS 80-ÅRSFOND

I samband med att Anne-Sophie fyllde 80 år instiftades en fond i hennes namn. Genom bidrag från enskilda har fonden tillförts kronor 4 450:–. Styrelsen beslöt i samband med födelsedagen föreslå stämman att av föreningens egna kapital överföra kronor 10 000:– till fonden.

FÖRSKOTTSHYRA

Som ett led i föreningens överenskommelse med Södertälje kommun har förskottshyra för Wendela Hebbes Hus erlagts med kronor 470 000:–. År 1995 erlades kronor 487 340:–. Föreningen har totalt utfäst sig att erlagga förskottshyra med kronor 1 500 000:–.

VINSTDISPOSITION

Resultatet enligt vinst- och förlusträkningen efter belastad förskottshyra är ett underskott på kronor 164 414:–. Det egna kapitalet uppgår därefter till kronor 281 727:–. Av detta föreslås stämman besluta att överföra kronor 10 000:– till Anne-Sophie Eckerboms 80-årsfond och balansera resterande i ny räkning.

Södertälje den 30 januari 1997

Per Eric Mattsson

Titti Almskoug Eriksson

Signe Andersson

Ulrika Bergström

Caisa Ekstrand

Kerstin Holmerin

Inga Lewenhaupt

Ami Lönnroth

Ulrika Nyström

Erik Sundin

Lotti Walther

INTRESSANT OCH PERSONLIGT OM HAMPE FAUSTMAN

Den 8 november 1996 firades Wendelas namnsdag för första gången i hennes återuppförda hus. Wendelas barnbarnsbarn Hampe Faustman var huvudperson. Filmvetaren Per Westerlund skriver på en doktorsavhandling om Hampe och visade glimtar ur hans filmer. Dryga 50-talet medlemmar fick se honom både som skådespelare och regissör. Hampe gjorde en betydelsefull insats som arbetarskildrare, men dog svårt alkoholiserad 1961 bara 42 år gammal. Hampes skådespelarvän Georg Fant berättade personliga minnen. Fant, Hampe och Bengt Ekroth utgjorde ett framgångsrikt triumvirat. Hampe var, menade Georg Fant, lika lovande som Ingmar Bergman inom filmen och Bengt Ekroth lika betydelsefull som Bergman inom teatern. Hade inte alkoholen tidigt tagit deras liv hade Bergman fått jämbördig konkurrens av dessa lovande samhällsskildare.

P E M

Överst:
Några av
de drygt
50 medlemmar

som trängt ihop sig i Stora salen i Wendelas hus för att lyssna till Per Westerlund och titta på filmsnuttar ur Hampe Faustmans produktion.

Nedre bilden: Per Westerlund samtalar med Hampes vän och kompanjon Georg Fant och "Mankan" Nilsson, riksbekant författare och lokal kulturkändis i Södertälje.

EFTERLYSES: UTRUSTNING, MÖBLER M M TILL HUSET

Vi behöver bl a

- empirestolar till Stora salen
- kontorsmöbler till forskarrummen
- videoapparater av hygglig klass, bl a en större för samlingssalen
- några telefonapparater
- piano

Ring någon i styrelsen om du har idéer om hur vi skall få tag på ovanstående – t ex Erik Sundin, 08-550 652 13.

VILL DU BLI GUIDE I WENDELAS HUS?

Flera grupper knackar redan på för att få komma till huset för information och förtäring. Det vore trevligt om vi är många som kan ställa upp då och då och guida.

I mars ordnas informationskvällar för intresserade med genomgång av husets kulturhistora, personerna kring huset och byggprocessen. Du får också en mapp med fyllig information.

Ring Per Eric Mattsson, 550 305 84.

KALEN- DARIUM

ONSDAG 16 APRIL KL 19.00

ÅRSMÖTE I

WENDELAS VÄNNER

Se sid 13 i detta nummer av Avisan.

LÖRDAG 19 APRIL KL 14.00

ÖPPET MÖTE HOS

ÅRSTASÄLLSKAPET FÖR FREDRIKA BREMERSTUDIER

Program kring Fredrika Bremers relationer med Wendela Hebbe och Lars Hierta. Ingrid Claréus från Årstasällskapet leder. Från Wendelas Vänner deltar Ami Lönnroth och Per Eric Mattsson. Anmälan på 08-550 866 75, säkrast vardagar 9-10.

ONSDAGEN 28 MAJ KL 19.00

ÖPPET MÖTE HOS

FÖRENINGEN NORDEN

Frödingprogram med Bengt Jonshult. Anmälan till Gudrun Städje, 550 335 70.

LÖRDAG 31 MAJ KL 16.00

SUNDBERGSKA KVARTETT- SÄLLSKAPET SPELAR I WENDELAS HUS

Besök av några medlemmar ut denna göteborgskvartett, som kommer att framföra tre stråkkvartetter av Valborg Aulin, 1860-1928, Johan Wikmanson, 1753-1800, och Joseph Haydn, 1732-1809. Vi utlovar en högtidsstund för musikälskare. Anmälan till Antoinette Mezher, 550 866 75, säkrast 9-10. Begränsat deltagarantal. Mindre entéavgift.

GUDRUN BURE 100 ÅR

Wendelas barnbarnsbarn i Danmark, Gudrun Bure fyllde 100 år den 19 augusti 1996. Fru Bure är född Vedel, dotter till Wendelas dotter Fannys son Waldemar.

Wendelas Vänner gratulerar fru Bure å det allra varmaste. Inga Lewenhaupt